

Innhold

Av forordet til 5. utgave	5
Forord til 6. utgave	6
I. INNLEDNING	17
1 Hva er internasjonal skatterett?	19
1.1 Noen utviklingslinjer	19
1.2 Problemstillinger og rettsstoff	20
1.3 Avgrensning; opplegg; terminologi; litteratur	22
2 Hovedlinjer i norsk utenlandsskatterett	26
II. PROBLEMSTILLINGER I INTERNASJONAL SKATTERETT	31
3 Oversikt	33
4 Internasjonal dobbeltbeskatning	35
4.1 Innledning	35
4.2 Begrepet internasjonal dobbeltbeskatning	35
4.3 Oversikt over dobbeltbeskatningssituasjoner	36
5 Internasjonal dobbelt ikke-beskatning; skatteplanlegging; omgåelse	39
5.1 Dobbelt ikke-beskatning og annen lav skattlegging	39
5.2 Noen aktuelle former for internasjonal skatteplanlegging	40
5.2.1 Innledning	40
5.2.2 Skatteplanlegging i kildestaten	41
5.2.3 Skatteplanlegging i hjemstaten	45

5.2.4	Annen skatteplanlegging; hybrider	47
5.3	Kort om informasjonsutveksling og bistand	50
6	Statenes perspektiv	51
6.1	Innledning	51
6.2	Internasjonal fordeling av skattefundamentene: Skattlegging i hjemstat eller kildestat?	51
6.3	Skattekonkurranse og statsstøtte	55
7	Ikke-diskriminering o.l.	58
8	Internasjonale menneskerettigheter og inntektsskatter	60
III.	SKATTEAVTALENE – ALMINNELIG DEL	61
9	Skatteavtalenes utvikling, betydning og hovedinnhold	63
10	Forholdet mellom skatteavtaler og norsk rett	68
10.1	Skatteavtaler som traktater – gjennomføring i norsk rett ..	68
10.2	Rekkevidden av 1949-loven	70
10.2.1	Skatteavtalene kan bare lempe norsk skattelegging	70
10.2.2	Vilkåret om gjensidighet	71
10.2.3	Hvilke typer regler omfattes av 1949-loven?	72
10.3	Skatteavtalenes trinnhøyde	72
10.4	Gjensidige avtaler	73
10.4.1	Innledning	73
10.4.2	Forskjellige former for gjensidige avtaler	74
10.4.3	Gjensidige avtalers rettslige status	75
10.5	Oppsummering av forholdet mellom skatteavtalene og norsk rett	77
11	Løsning av tvister og tolking av skatteavtaler	78
11.1	Løsning av tvister	78
11.2	Tolking av skatteavtaler	80
11.2.1	Innledning	80
11.2.2	Tolkingsprinsipper og rettskilder	82
11.2.3	Særlig om kommentarene til mønsteravtalen	88
11.2.4	Henvisninger til intern rett – Art. 3(2)	91

11.3	Omgåelse	94
11.3.1	Generelt	94
11.3.2	Særlig om Mønsteravt. Art. 29(9)	96
12	Skatteavtalenes virkeområde	100
12.1	Skatteavtalenes virkeområde mht. skattesubjekter	100
12.2	Skatteavtalenes geografiske virkeområde	102
12.3	Skatteavtalenes virkeområde mht. skattearter	103
12.4	Skatteavtalenes virkeområde i tid	106
IV.	EØS-AVTALEN OG INNTEKTSSKATTEN	
	– ALMINNELIG DEL	107
13	Innledning: Inntektsskatt, de fire frihetene og statsstøtte	109
14	De fire frihetene og inntektsskatt	113
14.1	Hva de fire frihetene går ut på	113
14.2	Argumentasjonsmønsteret i dommene	115
14.3	Sammenlignbar situasjon	115
14.4	Forskjellsbehandling	122
14.4.1	Generelt	122
14.4.2	Særlig om grenseoverskridende aksjeutbytte og godtgjørelsesmetoden	125
14.5	Rettferdiggjøring av forskjellsbehandling – tvingende allmenne hensyn	127
14.5.1	Innledning	127
14.5.2	Beskytte statens skatteinntekter; effektiv skattekontroll	127
14.5.3	Restriksjon oppveies av fordel	129
14.5.4	Skattereglenes indre sammenheng	130
14.5.5	Omgåelse av skattereglene	131
14.5.6	Balansert fordeling av skattleggingsmyndighet ..	135
14.5.7	Forhindre dobbelt fradrag	136
14.5.8	Flere rettferdiggjøringsgrunner samtidig	137
14.5.9	Regelen må være egnet og forholdsmessig	137
14.6	Forholdet mellom EØS-avtalen og skatteavtaler	139
15	Statsstøtte og inntektsskatt	140

V. VILKÅR FOR SKATTEPLIKT TIL NORGE	145
16 Innledning	147
17 Skattemessig bosted	149
17.1 Bostedsbegrepets betydning	149
17.2 Bostedsbegrepet: Fysiske personer	150
17.2.1 Intern norsk rett i hovedtrekk	150
a. Innflytting	150
b. Utflytting	151
17.2.2 Skatteavtalene	156
a. Utgangspunkt	156
b. Fast bolig	157
c. Sentrum for livsinteressene	158
d. Vanlig opphold	160
e. Statsborgerskap	161
f. Gjensidig avtale	161
g. Dokumentasjon	161
17.3 Bostedsbegrepet: Selskaper mv.	162
17.3.1 Intern norsk rett	162
17.3.2 Skatteavtalene	164
18 Forebyggelse av internasjonal dobbeltbeskatning; unntaksmetoden og kreditmetode	167
18.1 Alminnelige forklaringer	167
18.2 Tolgingsuenighet og kvalifikasjonskonflikter	172
18.3 Nærmere om unntaksmetoden	174
18.4 Nærmere om kreditmetoden	176
19 Virksomhetsinntekter	178
19.1 Innledning	178
19.2 Internprising i konserner	180
19.2.1 Innledning – rettsstoff	180
19.2.2 Vilkårene i sktl. § 13-1 og Mønsteravt. Art. 9	185
a. Interesfefellesskap	185
b. Inntektsreduksjon; armlengdepris	185
c. Årssakssammenheng	186
19.2.3 Armlengdevurderingen	187
a. Innledning	187
b. Den kontrollerte transaksjonen	188
(1) Generelt	188
(2) Kommersielt irrasjonelle kontrollerte transaksjoner	191

c. Internprisingsmetoder	193
(1) Generelt	193
(2) Sammenlignbar ukontrollert pris-metoden ..	195
(3) Viderealgprismetoden	196
(4) Kost-plussmetoden	197
(5) Transaksjonsbasert nettomarginmetoden ...	198
(6) Transaksjonsbasert overskuddsdelings- metoden	199
d. Sammenlignbarhetsanalyse	200
e. «Beviskrav»; dokumentasjon	202
19.2.4 Kostnadsbidragsordninger	203
19.2.5 Tynn kapitalisering	204
19.2.6 Korresponderende retting og sekundær justering ..	206
19.3 Virksomhet gjennom filial i et annet land; hovedregel om skattlegging i hjemstat	208
19.4 Unntak for inntekt ved filial/fast driftssted; innledning ...	211
19.5 Unntak for inntekt ved filial; intern norsk rett	212
19.6 Unntak for inntekt ved fast driftssted; skatteavtalene	216
19.6.1 Hovedregelen om begrepet fast driftssted	217
a. Generelt	217
b. «place of business» «forretningssted»	218
c. «fixed» «fast»	219
d. Virksomheten må utøves gjennom fast forretningssted	222
19.6.2 Særlig om bygnings- og monteringsprosjekt o.l. ...	223
19.6.3 Tjenester, særlig i u-landsavtaler	226
19.6.4 Unntak: Aktivitet av forberedende art og hjelpevirksomhet	227
19.6.5 Representanter som fast driftssted	229
a. Innledning	229
b. Avhengig representant	229
c. Uavhengig representant	232
19.6.6 Datterselskaper	233
19.6.7 Fast driftssted på kontinentalsokkelen	233
19.7 Hvilke inntekter skal skattlegges ved filial/driftssted?	234
19.7.1 Intern norsk rett	234
19.7.2 Skatteavtalene	237
a. Innledning: Selvstendighetsfiksjonen	237
b. Tilknytningsvilkåret; ingen «force of attraction»	239
c. Tilordning av aktiviteter, eiendeler og risikoer til det faste driftsstedet	240

	d. Særlig om «disposisjoner» mellom hovedkontor og fast driftssted	242
	e. Særlig om kortvarig fast driftssted	243
19.7.3	Inntektsarter som er særskilt behandlet i andre artikler i skatteavtalene	244
19.8	Internasjonal skips- og luftfart	245
19.8.1	Intern norsk rett	245
19.8.2	Skatteavtalene	246
	a. Skattleggingsretten	246
	b. Hvilke inntekter omfattes av særreglene?	247
19.9	Selvstendige personlige tjenester (fritt yrke)	249
19.10	Artister og profesjonelle sportsutøvere	250
19.11	Særregler for selskaper i store multinasjonale konserner	252
19.11.1	Innledning	252
19.11.2	Utvidet skattleggingsrett for markedsstater	253
19.11.3	Internasjonal minimumsskatt	255
20	Kapitalinntekter	259
20.1	Innledning	259
20.2	Fast eiendom og løsøre	259
20.2.1	Avkastning	259
	a. Fast eiendom	259
	b. Løsøre	261
20.2.2	Kapitalgevinst	263
20.3	Aksjeutbytte	264
20.3.1	Innledning	264
20.3.2	Intern norsk rett	266
20.3.3	Skatteavtalenes hovedregler	268
20.3.4	Særlig om utbytte fra datterselskap	270
20.3.5	Utbyttebegrepet	271
20.4	Aksjegevinster	273
20.4.1	Innledning	273
20.4.2	Intern norsk rett	273
20.4.3	Skatteavtalene	274
20.5	Renter	276
20.5.1	Innledning	276
20.5.2	Intern norsk rett	276
20.5.3	Skatteavtalene	277
20.5.4	Rentebegrepet	278
20.5.5	Hvilken stat er kildestat?	280
20.6	Royalties	280
20.6.1	Innledning	280
20.6.2	Intern norsk rett	280

20.6.3	Skatteavtalene	281
20.6.4	Royaltybegrepet	282
21	Lønnsinntekter o.l.	285
21.1	Innledning	285
21.2	Intern norsk rett	285
21.3	Skatteavtalenes hovedregler	288
21.4	Kortvarig opphold	291
21.4.1	Innledning	291
21.4.2	Oppholdet må ikke overstige 183 dager	291
21.4.3	Arbeidsgiver må ikke være bosatt i arbeidsstaten	292
21.4.4	Arbeidslønnen må ikke belastes arbeidsgivers faste driftssted i arbeidsstaten	293
21.4.5	Særlig om arbeidsleie	294
21.4.6	Særlig om arbeid på kontinentalsokkelen	297
21.5	Særlig om trygdeavgift	297
21.5.1	Innledning	297
21.5.2	Intern norsk rett	298
21.5.3	Sosialkonvensjoner og EØS-rett	299
21.6	Lønn i offentlig tjeneste	300
21.7	Særregler for visse skattytere	302
21.7.1	Artister og profesjonelle sportsutøvere	302
21.7.2	Studenter og lærlinger	303
21.7.3	Lærere og forskere	303
21.7.4	Sjøfolk mv.	304
21.7.5	Grensegjengere	305
21.8	Styrehonorar mv.	305
22	Pensjoner, trygder, livrenter, underholdsbidrag	307
22.1	Pensjon etter privat tjenesteforhold	307
22.2	Pensjon etter offentlig tjenesteforhold	310
22.3	Trygdeytelser o.l.	311
22.4	Livrenter, pensjon utenfor tidligere tjenesteforhold o.l. ...	311
22.5	Underholdsbidrag	312
23	Andre inntekter	313

VI. GJENNOMFØRING AV SKATTLEGGINGEN	315
24 Skattlegging etter interne regler	317
24.1 Hovedregel	317
24.2 Særregler om inntektsberegning i internasjonale forhold etter intern norsk rett	318
24.2.1 Fradragsposter o.l.	318
a. Personfradrag, minstefradrag, skattessatser osv.	318
b. Kostnadsfradrag og rentekostnader	319
c. Schumacker-prinsippet i norsk rett	321
24.2.2 Særlig om standardfradrag	323
25 Forskjellsbehandling	324
25.1 Innledning: Skatteavtaler og EØS-rett	324
25.2 Anvendelsesområde	325
25.3 Diskriminering på grunnlag av statsborgerskap o.l.	326
25.4 Diskriminering av fast driftssted eller fast sted	327
25.4.1 Skatteavtalene	327
25.4.2 EØS-avtalen	330
25.5 Diskriminering av innenlandske foretak med utenlandsk eierinteresse	331
25.6 Konsernskattlegging over landegrensene under EØS-avtalen	332
25.7 Fradrag for utbetalinger til utlendinger	335
VII. NOEN NORSKE INTERNRETTSLIGE REGLER	337
26 Forebyggelse av internasjonal dobbeltbeskatning i intern norsk rett	339
26.1 Kreditreglene	339
26.1.1 Innledning	339
26.1.2 Hvem kan kreve kredit?	339
26.1.3 Vilkår knyttet til den utenlandske skatten	340
26.1.4 Vilkår om at inntekten må være skattlagt i Norge	343
26.1.5 Norske skatter som det kan kreves kredit i	344
26.1.6 Maksimal kredit	344
a. Hovedregel	344
b. Beregning av utenlandsinntekt	346
(1) Kilde i utlandet	346

	(2) Gjeldsrenter og konsernbidrag	349
	(3) Fremførbart underskudd	352
	(4) Skattepliktig i utlandet	353
	(5) Skattepliktig i Norge	353
	(6) To inntektskategorier	353
26.1.7	Betydningen av tidfestingsforskjeller	355
26.1.8	Fremføring og tilbakeføring av ikke kreditert utenlandsk skatt	356
26.1.9	Andre spørsmål	357
26.2	Kredit for skatt i utenlandsk datterselskap – indirekte kredit	358
26.3	Den alternative unntaksmetoden	359
26.4	Inntektsfradrag for utenlandsk skatt	360
27	Utflyttingsskatter	362
27.1	Innledning	362
27.2	Personer: Arbeidsinntekter	363
27.3	Personer: Aksjegevinster o.l.	365
27.3.1	Innledning	365
27.3.2	Vilkår for utflyttingsskatt	367
27.3.3	Tidspunkt for skattebetaling; hovedregler	369
27.3.4	Tidspunktet for skattebetaling; bortfall av utsettelse	370
27.3.5	Skattebetalingsplikten bortfaller	373
27.3.6	Gevinstberegning	374
27.3.7	Tap	376
27.3.8	Forholdet til EØS-avtalen	377
27.3.9	Overføring av aksjer mv. til skattyter i utlandet ..	378
27.4	Aksjeselskaper	380
27.5	Eiendeler og forpliktelser	382
27.5.1	Innledning	382
27.5.2	Anvendelsesområde	382
27.5.3	Skatteplikt utløses	383
27.5.4	Gevinstberegning, tidfesting, skatteberegning ...	385
27.5.5	Utsettelse med skattebetalingen	386
27.5.6	Fradragsrett for tap	388
27.6	Skatteposisjoner	389
28	Norsk-kontrollert utenlandsk selskap – NOKUS	392
28.1	Innledning	392
28.2	Vilkår	393
28.2.1	Visse selskaper og innretninger	393
28.2.2	Norsk-kontrollert	393

28.2.3	Hvor skatteavtale: Vilkår om inntekt av hovedsakelig passiv karakter	395
28.2.4	EØS-stater: Vilkår om reell etablering og reell økonomisk virksomhet	397
28.2.5	Hjemmehørende i lavskatteland	399
28.3	Gjennomføring av skattleggingen i Norge	402
28.4	Konsekvenser for senere utbytteutdeling og gevinst ved salg av aksjer	403
Forkortelser		406
Litteratur		409
Lovregister		411
Register over henvisninger til OECDs mønsteravtale		421
Register over henvisninger til høyesterettsdommer		425
Stikkordregister		427